

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravništvo: Mariljin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Nemška finančna katastrofa.

Od našega stalnega pariškega dopisnika.
ap. Pariz, 28. julija.

V Parizu zasledujemo nenavadno doostrove položaja v Nemčiji z največjim zanimanjem in pozornostjo tako v finančnem kakor tudi na socialnem področju. Vaš dopisnik je študiral te dni razmere v Poruhriju in si je ustvaril pri tem nastopno sliko: V vseh mestih vlada silno pomanjkanje najpotrebnejšega živeža. To pomanjkanje je povzročila državna banka s svojo devizno politiko, ki naravnost onemogoča uvoz ranega sočivja in krompirja. K temu prihaja strašno pomanjkanje plačilnih sredstev, dasiravno izdeluje 70 velikih tovarnen s tisočermi nastavljenici dan za dnevom nove bankovce — sedaj že dnevno za 2000 milijard. Odršitev pričakujejo od »najnovije serije«, katera bo izkazovala bankovec po 500.000 mark kot najmanjšo, 10 milijonski bankovec pa za enkrat kot najvišjo plačilno vrednoto. Ruske razmere? Ne! — Nemške razmere — in te so hujše kot ruske. Nekateri obrati v Poruhriju, ki so stali pred pobuno svojega delavstva, ker niso mogli izplačevati dnevnih mezd, so začeli kratkotalno svojevoljno tiskati bankovce ter jih izdajati. — In nikdo ne ve, da-li je državna banka to »emisijo« odobrila. Nikdo se več ne zanima za istinitost bankovcev. V praksi ne šteje nikdo več bankovcev: romajo pač iz tiskarne v banko, od banko k delodajalcu, nadalje k nastavljeniku, potem k mesarju ali krojaču in nikdo ne pogleda, če morda ne manjka kak bankovec v svežnju milijonov. — Groteskne cene se odigravajo pri transportu svot. Ker še obstojajo danes bankovci po 5000, 10.000 in 20.000 mark — ki so še za enkrat najštevilnejši — ne zadostujejo za transport samo človeške moči. Pred bankami se gnetejo vozila vseh vrst, največ samokolnic in mnogo tovornih avtomobilov. Uznjate mape niso izginile samo pri nastavljenih bank. Celo trgovce, mesarje ali slaščičarje, pekarje, tišči zvečer svoje samokolnice, ki vsebuje dnevni žkupiček. Tatvine in ropi, uprizorjeni radi prisvojitve gotovine, so popolnoma izginili. — Gospodje lopovi razumejo »znamenje časa« in si lastijo razne vrednote na povsem novi način...

Zelo ugledni francoski finančnik, ki se je v spremstvu ministra Le Trocquera ravnokar vrnil v Pariz, mi je podal še naknadno sledečo sliko situacije, kakor jo vidi francoski krog:

»Nemška marka je prenehala eksistirati. Njena vrednost je danes še samo fiktivna. V mednarodnih borzijskih krogih se z devizo Berlin sploh več ne računa in ni daleč dan, ko bodo na večjih tržiščih ustavili celo njeno notacijo.

Ce zasledujemo vzroke tega fantastičnega padca, se nam razkrije sledeče: »V najširših krogih Nemčije so očitali bivšemu kancelarju dr. Wirthu, češ, da je on s svojo »politiko izpolnjevanja« zakrivil razvrednotenje nemške marke. Njemu in njegovemu sotrudniku Rathenau-u so tudi očitali, da sta s svojim lojalnim izpolnjevanjem prevzeli obveznosti upropastila državo in nemško marko pogreznila v najgloblje brezno. Dr. Wirth je padel kot žrtev neizmernega natolcevanja in zlobne kampanje. Ko je v novemburu lanskega leta prepuštil za upnik težke industrije g. Cunu, svoj portfelj, je notiral dolar 7600. Dva meseca potem je vlada še izplačevala Franciji in Belgiji reparacije, sredi januarja pa je ustavila vse dobave in izplačila. Dolar je poskočil na 20.000, 50.000, 100 tisoč, 400.000 in danes notira že preko 600.000. Gole številke govore jasneje, kot vse drugo.

Nemška vlada je mislila, da mora voditi svojo poruhirsko vojno proti Franciji. Organizirala je pasivni odpor ter bojkotirala ves promet z okupacijskimi silami. Danes je čas, da se vprašamo: Komu je ta odpor koristil? Nemškemu narodu gotovo ne. Danes je narod bolj ubog ter izsesan kot kdaj poprej. Mezde niso niti oddaljene mogle slediti razvrednotenju valute, tako da so se morale velike mase odpovedati najpotrebnejšemu ter čestokrat prodati zadnji vrednostni predmet, samo da se ohrani golo življenje. — Na drugi strani smo videli ogorčenje vzbujajoč igrokaz: Državna banka je dajala veleindustrialcem in bankirjem kredite v vsaki višini in na čim daljše termine, ki so se imeli odplačevati v papirnatih markah.

Konferenca v Sinaji.

Popolen sporazum v vseh vprašanjih.

Odnosaji do Madžarske. — Mala antanta proti nemško-avstrijsko-madžarsko-italijanski zvezi.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Sinaja, 30. julija. Po informacijah, ki jih je dobil Vaš poročevalec v merodajnih krogih, se je dosegla na konferenci v Sinaji popolna enotnost gledišč v vseh vprašanjih.

Kar se tiče vprašanja vojne odškodnine, je obvestil dr. Beneš ostala ministra Male antante o uspehu svojih potovanj, London, Pariz in Bruselj. Zunanji ministri Male antante se strinjajo v tem, da je treba rešiti reparacijsko vprašanje tako, da se zaščiti enotnost zaveznikov. Nemčijo je treba s skupno akcijo vseh zaveznikov prisiliti, da popravi vso nesrečo, ki jo je povzročila zavezniškimi državam v svetovni vojni. Mala antanta bo podpirala skupno akcijo zaveznikov v tem pogledu.

Glede Bolgarske so se ministri zedinili, da se nadaljujejo normalni diplomatski odnosaji z Bolgarsko, toda s pogojem, da izvede Bolgarska mirovno pogodbo in da uduši z vsemi razpoložljivimi sredstvi četaško akcijo na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in Romunije, sicer bo Mala antanta storila skupne korake, da se zavarujejo meje Romunije in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. O tem važnem vprašanju se je dosegel popolen sporazum.

Na večerajnji popoldanski konferenci so zunanji ministri Male antante proučili program prihodnjega zasedanja Društva narodov. Sklenilo so, da bodi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš kandidat Male antante za zastopnika v svetu Društva narodov. Končno se razpravljalo o nekaterih gospodarskih vprašanjih glede srednje Evrope, posebno o vojni odškodnini in o povračilih v zmislu mirovnih pogodb. Razmotrivali so o prometu med državami Male antante in o valutnem vprašanju Romunije in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Jutri bo konferenca imela sklepno sejo v prisotnosti ministrskega predsednika Bratianu. Vprašanje vstopa Gr-

čije in Poljske v Mala antanto se je odložilo do prihodnje seje, ki je sklicana v jeseni v Beograd. Kar se tiče albanskega prestola, se je v tem razpravljalo te dni v Bukarešti in se je dosegel popoln sporazum v tem zmislu, da se podpira kandidatura romunskega princa Karola za albanski prestol.

Sinaja, 30. julija. (Radio.) Na prvi seji konferenc v soboto popoldne je bil najvažnejši predmet posvetovanja razveljavljenje splošne zastavne pravice na madžarsko državno imovino, kar je potrebno za olajšanje nje-tja nosojla v svrhu sanacije madžarskih državnih financ. Delegati so se strinjali v tem, da se Madžarski olajša pot za odpravo sedanjih težkoč pod pogojem, da Madžarska tako pridobljenega denarja ne porabi, niti v svrhe kakršnekoli iredentistične propagande. Madžarska še ni popolnoma izvršila razorožitve in madžarska vlada se je izkazala za nezmožno. Bile so določene iredentistične zveze prepričane, katera prepovedue slo proti sosednim državam in goji misel na revanžo.

Sinaja, 30. julija. (Z) Poročevalec »Matinove« doznava, da se je na konferenci Male antante sklenilo upreti se z vsemi silami zvezi med Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko in Italijo.

Beograd, 30. julija. (Z) »Tribuna« poroča iz Bukarešte: Danes popoldne se je nadaljevala konferenca zunanjih ministrov Male antante. Romunski zunanji minister Duca je izjavil poročevalcu »Universala«, da se je dosegel na konferenci v vseh vprašanjih popoln sporazum in da je Mala Antanta sedaj trdnjeja kakor kedaj poprej. Zlasti se je mnogo razpravljalo o Madžarski in o njenih odnosajih do Male antante. Jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčić odpušuje s svojo delegacijo nocoj v Beograd.

Sinaja, 30. julija. (Z) O prvi seji konferenc zunanjih ministrov Male an-

tante je bil izdan naslednji uradni komunik: Na konferenci ministrov za zunanje posle držav Male antante so se izmenjale misli o splošnem položaju. Ugotovilo se je, da vlada med državami-zaveznicami popoln sporazum v vseh vprašanjih, ki so bila doslej vzeta v pretres. S tem se je zopet pokazala enotnost Male antante kot činiteljice javnega reda in miru v Srednji Evropi. Jutri se konferenca nadaljuje. Na dnevnem redu je podrobna razprava o vprašanjih, ki posebno zanimajo Mala antanto, nakar bo določila svoje stališče.

Sinaja, 30. julija. (B) Snoči je priredil romunski zunanji minister g. Duca večerjo. Danes zjutraj je bila otvorjena konferenca ob 9.30. Opoldne je bil obed v palači Pelisor, ki sta ga priredila kralj in kraljica. Popoldne je bila konferenca, ki je trajala od 4. do 7. ure. O tej konferenci je bil izdan poseben komunik. Položaj v Nemčiji.

Bukarešta, 30. julija. (Z) Večera sta bili v Sinaji dve konferenci o madžarskem vprašanju. Češkoslovaško zunanji minister dr. Beneš je zastopal pomirljivo politiko napram Madžarski, dočim se je zavzemal dr. Ninčić za energično politiko. Končno so zunanji ministri sklenili deloma osvoboditi Madžarsko od hipoteke. Nadalje je bil storjen sklep, da se zavzame pomirljivo stališče do narodnih manjšin. — Kar se tiče Bolgarske se je sklenilo, da se ne podvzame nikaka skupna akcija glede reparacij, dokler ostane sedanja vlada na krmilu.

Beograd, 30. julija. (Z) Iz Varšave poročajo uradno, da je dr. Pilc, bivši poljski poslanik v Beogradu in Pragi, odpotoval v Sinajo v posebni misiji. V poučenih krogih zatrjujejo, da bo dr. Pilc nastopal na tem, da opusti Mala antanta lokalno politiko in se popirne splošne evropske politike, ki naj bi se ozirala na izvedbo versailleske mirovne pogodbe. Dr. Pilc je dospel v Sinajo, kjer se je sestel z zunanji ministri Male antante.

Nadaljevanje sej paritetne komisije v Rimu.

Beograd, 30. julija. (B) Jutri se začne v Rimu oficijelne seje paritetne komisije. V merodajnih krogih smatrajo, da je stopilo delovanje paritetne komisije v odločilno fazo, tako da se bo na bodočih sejah razpravljalo o sistematizaciji Reke in o ureditvi reške luke. Naša delegacija vztraja na svojem stališču, da se ima popolnoma izvesti rapalska pogodba. Kar se tiče konzorcija, smatra naša delegacija, da se more to vprašanje rešiti le med Reko in našo

državo. V Beogradu sodijo, da bo težko prišlo do sporazuma, ako ostane italijanska delegacija pri svojih dosedanjih zahtevah. Ako prekine paritetna komisija svoje delo, se bodo pogajanja nadaljevala direktno med Beogradom in Rimom, in ni izključeno, da bo naša vlada potem registrirala rapalsko pogodbo pri Društvu narodov. V vsakem slučaju je odvisno delovanje paritetne komisije od zadržanja italijanske delegacije.

Prometna konferenca na Bledu.

Beograd, 30. julija. (Z) Z Bleda poročajo: Danes se je tukaj začela konferenca naših, italijanskih, češkoslovaških in avstrijskih delegatov za ureditev prometa preko Avstrije. Konferenci predseduje načelnik našega prometnega ministrstva Jęta Popović. Razprave bodo trajale tri dni.

Že po nekaterih tednih je vrednost teh papirnatih mark tako padla, da je dobila državna banka še samo tretjino, odnosno četrtino svote nazaj, ki jo je bila izposodila. Škoda, ki jo je država na ta način utrpela, gre v neštevilne milijarde, ki so zdrkile v žene industrijskih kapitalov. Na drugi strani so ti magnati pristopili k državni banki z drzno željo, naj jim prepuštili po smešno nizkem tečaju polnovredne devize in vrednote v zlatu, kar se je tudi zgodilo. Tako se je zgodilo, da je država v teh šestih mesecih poruhirske zasedbe dala v gotovinskih vrednotah svojim bogatim industrijalcem več, kakor v celem letu 1922. (Eriüllungsjahr) vsem zavezniškom. Ako bi bila Nemčija v začetku januarja ponudila te vrednote nam, bi bila zasedba Poruhirja izostala.

Vi vprašate, kje je pomoč in izhod? Samo in edino v pristupu Nemčije k društvu narodov. Potem bo morala dati garancije, ki jih danes kot neobhodno potrebne s polnim pravom zahteva. Te garancije niso samo političnega, marveč tudi gospodarskega in finančnega zna-

SPREMENBE V KONZULARNI SLUŽBI.

Beograd, 30. julija. (Z) Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenuje konzul v Trstu Aleksander Marković za upravnika poslov v Tirani in za konzula v Trstu konzul Svetozar Ristić. Preiskave na Hrvatskem.

čaja. Mi vemo, da se bodo gotovi krog v Nemčiji temu pristopu strastno upirali. Tisti, ki se okoriščajo v sedanjem stanju, se bodo naravno borili proti vsaki kontrol in bodo skušali z nacionalističnimi frazami to onemogočiti.

V interesu nemškega naroda je, da zmaga razum, dasiravno še razvoj v notranjosti tega pričakovanja ne utemeljuje. Prvi ukrep, ki je potreben za sanacijo financ, je brezobzirna davčna politika in ustanovitev državnega gospodarstva, ki glede dohodkov ne bo baziralo na papirnatih markah, temveč na zlatih vrednotah. Ta temeljita reforma, brez katere ni mogoča nobena sanacija, je danes zahteva vseh levičarskih strank v Nemčiji, ali zdi se, da v tem pogledu demokratična republika ni nič manj brez moči, kakor v zadevi zloglasnega kapitana Ehrhardta. V Nemčiji pač vladajo »okultne« sile, ki ohromijo iz ozadja vsako energično akcijo nove države. Bodočnost Nemčije je odvisna od tega, če bo znala v sedanjem položaju izloriti te temne demone svojega ropadanja.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 30. julija. (B) Danes je bila seja ministrskega sveta, o kateri pa so bili ministri po seji zelo rezervirani in niso hoteli dati novinarjem nikakih informacij o notranjem položaju. Doznalo se je sploh, da se je razpravljalo na seji ministrskega sveta o razmestitvi velikih županov, na katero je notranji minister pristal. V vprašanju vojne odškodnine ni bilo nikakega sklepa, ker je manjkal minister pravde. Potem je vlada sklenila, da se blago, ki se je nahajalo v tretji coni in na Sušaku, ko je prišla tjakaj naša vojska, ne zacementira.

Sprejeta ostavka pravosodnega ministra.

Beograd, 30. julija. (B) Minister pravde dr. Laza Marković ostane pri svojem sklepu in izstopi iz vlade. Njegova ostavka je bila sprejeta. Dr. Marković je dobil poziv univerze v Ženevi, naj bi tamkaj imel vrsto predavanj o naši ustavi. Dr. Marković je sprejel ponudbo in odpušuje v septembru v Švico. Do svojega odpotovanja bo dr. Marković direktor »Samouprave« namesto g. Riste Odavića, ki je imenovan za načelnika umetnostnega oddelka v prosvetnem ministrstvu.

REKONSTRUKCIJA VLADE.

Beograd, 30. julija. (B) Danes popoldne sta imela ministrski predsednik Pašić in predsed. narodne skupščin Jovanović daljšo konferenco v ministrskem predsedništvu. Razpravljala sta o rekonstrukciji vlade. Zaenkrat se je reševalo je vprašanje zasedbe ministrstva za socialno politiko. Razen že znanih kandidatov prihajajo v poštev tudi dr. Peleš, dr. Desnica, Maksimović, Komnenović in dr. Ivković. Kasneje je sprejel g. Pašić ministre dr. Jankovića, Miletića, Trifkovića in dr. Perića. Kot kandidat za mesto trgovskega ministra se imenuje dr. Kojić. Danes bo najbrže odposlan na Bled v podpis kralja ukaz o imenovanju novih ministrov.

Francosko-belgijski odgovor na angleški reparacijski načrt.

Pariz, 30. julija. (Agence Havas.) Veleposlanik Francije in Belgije bosta danes popoldne v angleškem zunanem uradu izročila francoski in belgijski odgovor na zadnje poročilo lorda Curzona. Belgijska vlada se je izjavila pripravljeno, da v načrtu svojega odgovora napravi vse izpremembe, ki jih je predlagal francoski ministrski predsednik Poincare, kakor je bil tudi Poincare svojčas sprejel iz Bruslja poprej predlagane izpremembe.

Položaj v Nemčiji.

Berlin, 30. julija. (K) Kakor poročajo listi iz Neuruttina, je prišlo tam v soboto zvečer do krvavih spopadov med komunističnimi demonstranti in varnostno stražo. V zvezi z demonstracijo proti draginji je množica pet trgovin v živili izropala. V večernih urah je odšla tri- do štiritisoč broječa množica pred jetnišnico, da bi dosegla tam osvoboditev političnih ujetnikov. Ker je bila neuruttinska policija proti množici prešlaba, so bila zaprosena policijska ojačenja iz Potsdama. Proti 11. ponoči je skušala množica napasti jetnišnico. Varnostna straža, ki je prišla v precejšnji stisko, je začela, ko svarilni strelci niso nič pomagali, v resnici streljati na napadajočo množico in sta bili pri tem dve osebi ubiti, sedem pa težko ranjenih. Tudi en policijski uradnik je bil težko ranjen. Večerajsnji dan ni bilo nobenega incidenta.

Berlin, 30. julija. (K) Prihodnja seja državnega zbora se vrši v sredo, 8. avgusta ob 2. uri popoldne. (W)

Preiskave na Hrvatskem.

Zagreb, 30. julija. (Z) Zaradi spopada od sobote na nedeljo ponoči so člani Hanao povabili v stanovanje svetnika Reinsnerja zaradi tega, ker je njegov sin prešel iz Hanao v Orjuno, a so se mu Hanaovci hoteli osvetiti. Z oziranjem na te dogodke je policija izvedla preiskavo pri nekaterih osebah, o katerih je mislila, da nosijo orožje brez dovoljenja in je ob tej priliki v resnici našla orožje pri pojedincih. Policija bo izvedla nadaljne postopanje.

Zagreb, 30. julija. (Z) Zadnje dni so se izvršile lišne preiskave pri mnogih članih Hanao v zvezi z volnisko afero Androličeve. Med arretiranci zaradi te afere se nahaja tudi Ivan Hamilton iz Broda. Tam so našli razne spise, večinoma instrukcije, ki jih je organizacija Hanao dobivala od Velikega Sveta v Zagrebu. S tem v zvezi je bila izvedena lišna preiskava pri vodstvu Hanaovcev v Zagrebu in v redakciji »Hrvatskega Borca«. Na podlagi zaplenjenih spisov je ugotovljeno, da Hanao deluje kljub temu, dasi njegova pravila še niso potrjena. Policija je našla popis vseh Hanaovcev v Slavoniji in Hrvatski. Pri tajniku Dragutinu Perkoviću se je našlo pismo nekakega vojaka iz Južne Srbije, v katerem javlja, da pošlje v Zagreb zaupnega človeka, ki mu bo poročal o razmerah v Južni Srbiji ter prosi, da napiše o tem članek. Da bi obstajala kaka zveza s špijonsko afero, se ni moglo ugotoviti.

Zagreb, 30. julija. (Z) V redakcijo »Hrvatskega Borca« je vdrila skupina mladih ljudi, ki je razmetala vse spise in pohišstvo ter je obenem tudi odnesla ročno blagajno. Slugo so za ta čas zvezali. Sluga Gjurjo Milković izjavlja, da je ta vdom insceniral Velislav Angjelinović, znan Orjunaš.

POSLOVANJE IGRALNICE NA BLEDU USTAVLJENO.

Beograd, 30. jul. (Z) Finančni in notranji minister sta naročila oblastvom na Bledu, da ustavijo poslovanje tamošnje igralnice.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 30. julija. (Uradno.) Včeraj se je temperatura v Avstriji splošno zvišala nad 25 stopinj, na Niževavstrijem skoraj na 28 stopinj. Popoldne so se pojavile številne nevihte. Danes zjutraj je bilo v nižavi Alp jasno, na gorah močnejše oblačno. Med dnevom so se oblaki polagoma razpršili. Preko cele Evrope pilhja enoten zapadni veter. Napoved: Zjutraj jasno, po dnevu precej oblačno, mestoma nagljenje k nevihtam.

Današnje pireditve.

Kino Matica: »Gnezdo podgan«.
Kino Tivoli: Knock out ali Igrača ple-salke.
Kino Ideal: »Grofica Sara«.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramoz pri glavnem kolodvoru.

Prof. dr. Pavel V. Breznik: Na koncu šolskega leta.

Na koncu šolskega leta je zahvalna služba božja, nato se podajo dijaki v razrede, kjer jim razrednik razdeli izpričevala in jim, če se mu zdi vredno, spregovori par besed, predvsem v bodočim najslabšem in najboljšim... To je pa tudi vse. Včasih je bilo drugače. V letnih izveščjih srednjih šol je bil imenik vseh učencev, a ne po abecednem redu, temveč po njih uspehih. Prvo mesto je imel najboljši, zadnji najslabši. Ves svet je mogel čitati, katero mesto zavzema dijak v svojem razredu. In prvi je vedno dobil častno darilo, ki se mu je na slovesen način izročilo od ravnatelja pri slavnosti ob sklepu vprico vsa dijaškega in učiteljskega zbora, navadno krasna, v usnje vezana knjiga s primernim posvetilom.

Danes vsega tega ni; tendenca, vse izenačiti, je šla — odkritosrečno rečem, žal — že tako daleč, da se pri zrelostnem izpitu (ki ima tudi že žal ime, višji tečajni izpit, ki nič ne pove) ne označi več odlike Bebec, ki se je po milosti svojih profesorjev zrinil tako daleč, dobil isto usposobljenost za življenje kot nadarjen, inteligentni fant, ki bo morda enkrat prvak v državi. In to se mi ne zdi prav, zato sem napisal te vrstice, kjer se — menda prvič — ogrevam za stare navade.

Francozi, katerim gotovo nihče ne more očitati nazadnjaštva, nikakor niso uvedli »égalité« (enakosti) v šole, ravno nasprotno, kjer je morejše, bodrilo pridne dijake. V sprejemni sobi ravnateljstva — ali pa v veži — je navadno vzdignjena marmornata plošča, kjer stoji vklesano ime vsakoletnega najboljšega dijaka celega zavoda. Lahko si mislite, kako je dotični ponosen na to čast in kako je desetletja pozneje zavod ponosen na ime dotičnika, ki morda zavzema eno vodilnih mest v državi. Kolikoli spodbuda za bodoče rodove dijakov, ki jim kažejo ta imena!

To pa še ni vse! Spomniti se hočem nekega vročega popoldneva, ki sem ga pred leti mesece julija doživel v Parizu. Sedel sem na eni tribuni velikega amfiteatra (slavnostne dvorane) na Sorbonni. Dvorana je bila nabito polna. Bila je namreč slavnost razdelitve daril najboljšim dijakom pariških srednjih šol. V polkrogu so tu sedele njih dijaške delegacije: na eni strani lycée Janson-de-Sailly in Condorcet, nadalje lycée Louis-le-Grand in collège Chaptal, na drugi tribuni delegacije iz dežele itd.

Soparno je v ogromni dvorani, ki dobiva luč skozi kupolo. Mladina se polglasno pogovarja. Začuden sem opazil, da so skoraj vsi oblečeni svetlo. Na drugih tribunah sede stariši srečnih učencev. Od časa do časa se klonijo in iščejo v očmi udobne, onega, ki je čast svoje šole in je dobil prvo nagrado.

Tu zadoni marsejeza. Vrta se odpro, Spremljani od livriranih služabnikov vstopijo razne osebnosti, politiki, pisatelji, umetniki, vojaki, zajedno z njimi prosvetni ministri.

Njegov nagovor na dijaštvo je bil eleganten in nagel. Nato je čital imena nagrajenih. Najprej pariški liceji, nato liceji po deželi. Pri vsakem imenu ploška mladina navdušeno. Ko je vse končano, zaigra godba le Chant du départ in iskrena slovesnost, katero si bodo mladi udeleženci gotovo zapomnili celo življenje, je končana. Zunaj se zberejo na stopnjicah vseučilišne kapele in se dajo slikati z ministrom...

Če bi znali mi naše dijake bodriti na tak ali enak način, bi gotovo marsikdo izmed njih študiral vse bolj pridno in bi se kmalu pokazali vse drugačni uspehi!

K članku „Naše šolstvo zopet ogroženo“.

(Iz učiteljskih krogov.)

Odlok višjega šolskega sveta, da ne smejo okrajni šolski sveti nastavljati novih učnih moči v šolskem letu 1923-1924 je prav v živo zadel idealov poln učiteljski naraščaj. Po tolikih letih truda pa ob koncu študij tako nenadno razočaranje. Z enim samim udarcem je državna oblast ubila mlademu življenju vse veselje in si s tem nakopala nekaj več nezadovoljnežev. In ubogim staršem, ki so toliko ob tej draginji žrtvovali in komaj čakali, da spravijo otroka do kruha, jim ga ob zaključku študij država vrže s tako nepremišljeno naredbo nazaj v oskrbo češ, ga ne rabimo. Kaj naj začne 300 absolventov učiteljskih? Če ovirajo njih nastavitve finančne ovire, je treba skrbeti na drug način, da pridejo čimprej do toliko zaželenega kruha.

V Sloveniji je zadnji čas nastavljenega veliko pomožnega učiteljstva z izobrazbo dvomislne vrednosti. Skrajni čas je, da se z nastavljenjem takega materiala enkrat preneha. Žal ugotoviti pa moramo, da pri tej nastavitvi v nekaterih okrajih igra glavno vlogo politično naziranje ne pa sposobnost nastavljenca. Tako učiteljstvo ni na mestu, pa naj bodo še tako blesteča nadzorniška poročila in šoli več škodijo nego koristijo. Vse učiteljstvo, ki nima predpisane izobrazbe, naj se odpusti in njih mesta naj zasedejo absolventi učiteljskih in krivica bo popravljena. Učiteljstvo danes upravičeno zahteva in stremi po višji izobrazbi, zato sme tudi zahtevati, da se ta plevel — pomožno učiteljstvo — iztrebi iz njegove srede, ki mu ne dela na zunan posebno časti in ugleda. To zahtevko stavi na kompetentne šolske oblasti so pa v prvi vrsti poklicana učiteljska društva, ki imajo nalogo ščititi stanovske koristi in braniti ugled šole in učiteljstva.

Klerikalci in slovenska kultura.

Dan na dan slišimo trobetanje iz klerikalnih rogov, kako velike so razlike med »kulturo« Slovencev in pa med ono naših najjužnejših bratov — od njih imenovano »balkansko kulturo«. Slovenci smo kulturni, Srbi so nekulturni, tako izzveni navadno njihov finale. Žal, da je med namj mnogo takih ljudi, ki bi jih ne mogli imenovati ravno klerikalce in imajo, če že ne isto, pa vsaj slično mnenje. Dragi čitatelj, morda tudi ti dvomiš o tem, da bi bilo mogoče stvarno zastopati drugačno mnenje? Prvi znak svoje kulture boš pokazal, če boš brez predsodkov in potrpežljivo prečital naslednje odstavke, potem si lahko kritično ustvariš tak zaključek, kakor ti je ljubo.

Res je, da imamo Slovenci več modernih tehničnih sredstev, relativno več šol, manj analfabetov in vsled tega tudi relativno več takozvane »inteligence«, nego naši južnejši bratje. Podrobnosti tu naštevati je odveč. Inteligenti in izobraženi svet govori tu o višji ali nižji stopnji civilizacije. Da, ali ni to kultura? Kdor vidi edino v številu telefonov, avtomobilov, šol, cerkva, tovarov, kilometrov železnice, načinu oblačenja, številu dnevnikov in naših knjig, procentov analfabetov itd. bistro kulture — in teh ni baš malo — temu še dolgo ni mogoče pomagati. Vem, vem, dragi čitatelj, da si zelo radoveden, kaj pa naj pravzaprav pomeni tista — žal le kot fraza rabljena — beseda kultura.

Francosko časopisje o lausanskem miru

Francosko časopisje je posvetilo sklepu lausanskega miru nekaj zelo duhovitih kritik, preko katerih ne bo mogel iti noben sodobni politični zgodovinar.

»Lausanska pogodba,« piše list »Oeuvre«, »ni eden izmed diplomatskih instrumentov, ki ga pozdravljajo narodi z oduševljenjem in veselimi upi. V mukah porojen, se nam dozdeva orientalski mir kot neboljeno, nežno in pohabljeno dete. Toda mir je tu, in že to dejstvo zasluži, da ga pozdravljamo.«

»Tempse« se tolaži s pičlim lausanskim rezultatom na ta način, da pokazuje na angleške izgube. Če primerjamo program, ki ga je lord Curzon na medzavezniški konferenci marca 1922 razvil in ga vzporedimo s takratno Poincaréjevo tezo, moramo vsekakor priznati, da je francoski državnik uganil današnje realnost. Pa tudi Francozi niso pričakovali tako temeljitega zatajevanja dosedanjih upravnih principov s strani Turčije. Gospod Poincaré je v oktobru 1922 definalno orisantsko politiko Francije kot »vzdrževanje stoletnih francoskih tradicij (beri privilegijev) v Turčiji.« Podreditev francoskih kulturnih institucij pod turško zakonodajo in upravo, odpoved glede gospodarskih koncesij, in predvsem pa zahteva nove Turčije po finančni avtonomiji tvorijo občuten udarec za francoske interese. Tudi važna vprašanja po garancijah in odplačilnih modalitetah za posestnike turških državnih papirjev je ostalo v mirovni pogodbi odprto vprašanje. Anglija, čije prihranjeni kapitali ni bil v toliki meri angažiran in ki se je morala odpovedati političnemu prevladovanju v gotovih pokrajinah, ne trpi tolike škode. Po principu »odprtih dur« se začenja nova gospodarska rivaliteta med evropskimi in ameriški interesnimi skupinami za eksploatacijo Turčije, in Francija prihaja pri tem v ozadje. Njena varuška vloga, ki ji je privedla trgovsko aktivno klijentelo krščanskih narodov, je postala brezpredmetna. Nikdo ne ve, ali bo lausanski mir ustvaril trajne razmere. Tudi če turška uprava prelomi z metodami preteklosti in če novi režim ostane pri svoji objubi, ostane bodočji položaj ojačane Rusije še vedno odločilen faktor.

Gustave Hervé piše v svojem listu »Victoire«, ki je ruskim emigrantom zelo blizu, sledeče: »Deset milijonov Turkov bo danes alžuriti z naravno najnosto izročeni vplivu Rusije. Carigrad dobi rusko gnuzijo, če je to Angležem prav ali ne. Nova orientalska vojna bo neizogibna, kajti velika Rusija ne more prepustiti britanskemu telmecu ključa do svoje hiše. Naša generacija tega razvoja ne bo več doživela, kajti boljševiska Rusija še dolgo ne bo v stanju, uresničiti imperijalistične sanje Petra Velikega. Vpliv Francije na bližnjem vzhodu se bo bolj in bolj koncentriral na Sirijo, skušala bo s Turčijo živeti v dobrem sosednem razmerju, ker je to politični predpogoj za konsolidacijo njene muslimanske kolonijalne države v severni Afriki. Turčija, ki je s svojim vstopom v evropsko vojno prevzela nase veliko odgovornost in prenehala leta 1918 biti premagana, je dobila diplomatsko zmago in je v Lausanni prodrla s pogoji, ki jih Turčija od leta 1914 ne bi upala zahtevati. Zaprane sile so po svoji lastni krivdi in slabosti ustvarile nevaren precedenčni slučaj za revizijo drugih mirovni pogodbe iz leta 1919. Na mesto da so Turčija potisnili v Azijo, kakor je deklaracija zaveznikov o vojnem cilju (1916) svečano napovedala vsemu svetu, na mesto da so Grkom omogočili združenje njenih maloazijskih kolonij z ma-

terjo Helenijo, kar je bilo že od nekdanj sên g. Venizela, so pa dali roko za konsolidacijo nove Turčije, ki je prvič dosegla enakopravnost z evropskimi državami. Z idealno mislijo armenske države, s katero so se bavili vsi humani duhovi zadnjih 30 let, ni bilo nič. Krivdo, da se je Evropa na ta način sama zafalila, nosijo velesile v enakih meri. Pomanjkujouča solidarnost je ob priliki svesrske pogodbe naložila Grški prevleko breme, k temu pa se je priselil še francoski separadni mir s kemalisti, ki je povzročil unik francoskih čet iz Cilicije.

Organizacija NRS.

Trbovlje. V nedeljo dne 5. avgusta t. l. se vrši v dvorani gospe Ane Forte na Vodah ob 4. uri popoldne izredni občni zbor kraj. organizacije NRS Trbovlje s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo starega odbora, 2. sprejem članov, 3. določitev članarine, 4. volite vnovnega odbora, 5. slučajnosti. Opozarja se vse tukajšnje člane, da je obvezna dolžnost istih, da se tega občnega zbora zagotovo udeleže.

Trbovlje. V sredo dne 1. avgusta se vrši ob 4. uri popoldne diskusija z dnevnim redom: Stališče rudarjev radikalov v delavski borbi, Poroča delegat iz Ljubljane.

Opozorilo. Vse krajevne organizacije kakor tudi zaupništva so dolžna, tedensko vsaj enkrat poročati o položaju, da je na ta način glavno tajništvo informirano o stanju. — Glavno tajništvo.

Iz prosvetnega življenja.

Šentjakobski gledališki oder iz Ljubljane v Rogaski Slatinji. Bodrili smo že razne člane ljubljanske drame, naj bi prišli čez polje kdaj k nam — brez skrbi vsaj po enkrat na teden — s kako prav lahko a tudi prav zabavno in fino igro: ali prehiteli so jih »diletanti« ter si tako priborili prvenstvo. Prav ker nas je (iz stališča, da se sme predstavljati slovenstvo o »velikemu svetu« le z najboljšim, kar ima) nekoliko skrbelo s te strani, smo tem bolj veseli, da smo mogli dati besedo diletanti v »snesca. Zakaž Šentjakobčani so se uveljavili kot prvi igralci: s popolno rutino, hitrim tempom, kakor za zahteva ta vrsta iger, in z večino vzornim izgovarjanjem. Samo glede mask bi si želeli še malo več »izpremembe« — ta očitek pa že celo ne zadene tudi v tem pogledu izbornega g. Karusa — kajti človeka je moli, če zagleda na odru igralca ali igralko skoro prav takega, kakor ga pozna s ceste in malo ali celo preveč rdečila tudi še ni vse. Vrednost igranja posameznih članov je določila že takorekoč — rezilja sama: čim važnejša in daljša je bila vloga v Carréjev »Maškeradi«, ki so nam jo vprizorili, tem primernejšo moč je dobila, a vse skupaj je tvorilo zopet popolno enotnost. Ne vemo, kdo naj bi bil boljši lekarnar Poulard, njegova žena, doktor Blackow in njegova — še lepša polovica od g. Karusa, Kamove, Pedreberška in gđ. označene samo s tremi zvezdicami, ki je bila še posebno dražestna v drugim obnem najvišjem dejanju. Občinstvo, tudi srbovhrvaško, se je izobno zabavalo na vsi obžalujemo, da nismo videli tudi še za drugi dan določene »Avtomobilista«. Šentjakobčani so se namreč ti predstavi plemenito odpovedali, da ne škodujejo za ta večer v spodnji dvorani določeni prireditvi na korist srbski siročadi. Toda objuba dolg dela in trdnost pričakujemo, da pride »Avtomobilist« na vrsto še to sezono.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Pri tukajšnjem gostilničarju Franju Rozborščku je bilo, kakor smo že večkrat poročali, izvršenih v zadnjem času več tatvin. Dolgo se ni prišlo tatu na sled. V petek zvečer so pa zasilili gostje v jedilni shrambi sumljiv ropot. Ko se je nato shramba natančneje preiskala, se je našlo v njej prejšnje dečko, neko Angelo Žnidarič skrito in pripraven za izvršitev tatvine. — Pretekli teden se je posrečilo tukajšnjemu orožništvu izslediti že dolgo iskanka nevarnega divjeja lovca Franca Vidmarja v Tinju. Pri hitri preiskavi se je našlo 3 puške, okoli 200 patron in obilo kož od divjačine. Najemniki lovov si bodo sedaj lahko oddahnil. — Oni hlapci, ki je hotel posestniku in gostilničarju Rudolfu Flucherju

zažgati poslopje in je bil nato od Flucherja s tremi strelji zadet, je v mariborski bolnici podlegel svojim ranam. Pilberšek je bil splošno znan kot nasilen in hudoben človek.

Sport in turistika.

Hitrostna motociklistična dirka »Motoklub« Slovenija. V nedeljo se je vršila ob 9. uri na 10 km dolgi progi Kranj-Medvode prva javna dirka mladega, toda zelo agilnega kluba Slovenija, ki je izpadla nadvse dobro. Predvsem je delovala organizacija in vodstvo dirke brezhibno, tako da se je program razvil točno in hitro. Vodstvo dirke je imel predsednik kluba banč. ravn. g. Fabiani, starter g. Gorjanc, a komisija na cilju je sestojala iz g. Paternost, dr. Paulin, Kham, Čeh in Baraga. Samiteno vodstvo je imel g. dr. Demšar. Številno in dobro občinstvo, osebno iz Ljubljane med njimi znani ljubitelji tega sporta kakor dr. Mühleisen, Gorec, Sterle, dr. Novak in dr. se je zbralo na najlepši in najinteresnejši razgledni točki nad nevarnim ovinkom »Pri Jevrcu«, t. l. kak dober km pred ciljem, ki je bil v Medvodah pri gostilni Bohinc, ter zasledovalo z napetostjo in zanimanjem potek te velezanimive prireditve. Posebno pozornost so vzbujali motorji izvrstne angleške kvalitete BSA s 3 HP (Jugoslavci) z vozačem g. Camernikom, ki so se izkazali skoraj enakovredni tekmečim težkim Indianom (Camernik et Sabec). Tekme se je udeležilo 14 tekmovalcev s 13 motorji šestih kategorij. Dosegli so se nastopni rezultati: 1. kat. Motorji do 100 kubičnih cm: 1. Trampus (Motorete) 12.45, 2. Batfel Fr. (Moto) 14.19, II kat. do 125 kubičnih cm: 1. Kenda F. (DKW) 12.56, 2. Breznik (DKW) 15.25, V. kat. do 350 kubičnih cm: 1. Slapčevič (BSA) 8.46, 2. Kopač (BSA) 9.20, VI. kat. do 500 kubičnih cm: 1. Camernik K. (BSA) 7.18 s povprečno hitrostjo km 82.5, VII. kat. do 750 kubičnih cm: 1. Pirnat (Wanderer) 8.12, 2. Lužar C. (Motosacoche) 9.46, 3. Stuziz (Moser) 12.50, Skafer P. s priklopnim vozom 13.04, IX. kat. do in čez 1000 kubičnih cm: Barešič (Indian) 5.50 s povp. hitr. 103 km, Hribar (Indian) 6.34, hitr. 92 km, Novak A. (Charles Davidsohn) 7.16 in hitr. 83 km. — Priključno na to dirko se je vršila na isti progi interna klubska dirka kolesarske Ilirije, katere so se udeležili 4 tekmovalci. Prvi je došel na cilj g. Siškovič v času 17.41, dve sekundi za njim Bajdeli, ki tretji Skrajnar, z defektom v času 18.46. Gotles je imel popolen defekt. Darilo vodiču te dirke pa pripade Skrajnarju, ki je vodil skupino nepretrgano 6 km. — Po dirki so se dirkači in občinstvo zbrali pri Bohincu, kjer je po zaključnem delu komisije pozdravil pred. kluba g. Fabiani zastopnike tiska, tekmovalce in občinstvo, nakar je g. Čeh razglasil rezultate in zmagovalce. S to dirko je mladi motoklub Slovenije, ki šteje že okrog 70 članov, dosegel velik moralen uspeh ter z ozir na ne ravno prvovrstno proggo dosegel izborne čase in upravičeno upamo, da se bo vsled svoje dobre organizacije kvalitete dirkačev povzpel v naši državi na vodilna mesta ter se tudi v tujini uspešno udeležoval.

NEDELJSKA REVANŽNA TEKMA.

ILIRIJA: VARDAR, BEORAD 5:1 (4:1). Ilirija: Miklavc-Dolmar, Beltram-Deržaj, Zupančič L., Tavčar-Zupančič J., Ucak, Oman, Vidmajer, Pevalak. Vardar: Ardašević-Marjanović, Stakič Petrovič I., Jocič, Gjurjevič-Zoranović, Atanoković, Bandić, Joksič, Petrovič. Nedeljska revanžna tekma nam je nudila čisto drugo sliko kot sobotna. Medtem ko je Ilirija igrala svoj povprečen dober nogomet ter bila daleko bolja kot prvi dan. Njč več ni bilo ene odločnosti, elana in pokrivanja nasprotnika, ki smo ga dan preje videli. Igrali so mično, brez ambicije in poraz, ki so ga doživeli je bil topot upravičen, akoravno ne morda v taki meri. Osobito mična je bila napadalna vrsta, ki se pred golom nikakor ni mogla uveljaviti. Obramba tudi ni delovala s svojo poznano sigurnostjo. Ob takim nasprotniku se je Ilirija uveljavila, predvsem pa njena napadalna vrsta z Omanom v centerju in Vidmajerjem v spoiki, ki je v svojih elanom peljal celo napadalno vrsto naprej ter dosegl s tem v drugi polovici en gol, na kategorja ni bilo več za računati. Po lepi igri prvi polovice se nam je mudila v drugi polovici proti koncu tekme ista slika, kot prvi dan. Že itak ostra igra se je zadnjih 15 min. izvrgla v popolno nevarnost. Ostri foul od ene kot druge strani so zaključevali to tekmo. Sodnik g. Kramaršič je sicer izključil enega branilca gostov in pa Vidmajerja ali prepričati tega početja pa ni mogel. Sploh je bil šibek in je veliko izpregledal. Občinstva ca 400.

»Podpiranje« poljedelstva v Rusiji.

Cena kruha je narastla v juniju za 50 odstotkov. Boljševiki tolažijo prebivalstvo s tem, da je to povijanje koristno za kmetijstvo. Toda kmet pri prodaji svojega žita nima od tega povijanja nobene koristi, temveč le trgovski posredovalci, katere boljševiki sedaj podpirajo, da bodo dobili preko njih žito za izvoz.

Ljubljanska opera v sezoni 1922-23.

IV. V operi igra važno vlogo zbor; saj je v nekaterih opernih delih zborovskih partij kar na debelo. »Gorenjski slavček«, »Carmen«, »Zrinjski«, so opere, ki zahtevajo dober zbor. Ljubljanska opera ga ima, menda najboljšega med vsemi jugoslovenskimi operami. Njegov glasovni material je izdaten: tenori so močni in lahko obvladajo višino, basi v nižini premalo zasedeni, sopran in alt sta zadovoljiva. Med njima je par rezečih glasov, ki zelo kvarijo celoto. Naš zbor bi bil že po zadnjih sezonah lahko stalen in bi moral znati precejšen repertoar. Marljiv je, podvzeten, pri prvi predstavah vsake opere zelo, pri poznejših nekoliko manj pazljiv. Med njegove slabe lastnosti spada distoniranje z orkestrom, pomanjkanje pravega čuta za ritem in dosledno prehitivanje. Dalje pazi premalo na različno izgovarjavo besed, neakteri pevci ga sploh ne znajo in le usfa odpirajo. Glasovno slabe, nezanesljive zboriste in zboristke bi bilo treba iz zbora izločiti, dobre in zanesljive pa boljše honorirati, da bi se

svojemu težkemu in napornemu poklicu z večjo vnemo lahko posvečali. Pevci opernega zbora so zadnja leta glasovno precej opešali in so utrujeni, kar smatramo za posledico prevelikega forsiranja pri vajah. Sele pri glavnih vajah za premijero bi zbor smel peti z vso silo, pri študiranju pa markirati. V igri je zbor preteklo sezono nekoliko napredoval, vendar še premalo. Režiserji bi mu morali posvečati večjo pozornost. Nekateri člani se silno slabo maskirajo ali sploh nič, drugi pa premalo pazijo na kostumiranje. Prav bi bilo, da se članom in članicam semintam dočete male uloge, da začno nastopati samostojno. Korepetiral je zbor g. kapelnik Neffat, katerega bi kot domačina raje večkrat videli pri dirigentskem pultu. Pri tej priliki si dovoljujemo še eno opazko. Pri nas smarajo gotovi ljudje, da je za solista, ki seveda še dolgo ni umetnik — sramotno peti v zboru. Ravno narobe! Naši najboljši pevci Betetto, Rijavec, Križaj so izšli iz zbora in so baš tam dobili podlago za nadaljnje študije. Operni orkester je lansko leto dokazal, da je zmožen rešiti tudi težke naloge in baš v teh težkih je bil močstrski. Naj omenim le »Jenufo«, »Nižavo« in »Luzoa«, Seveda je izranje

vrzdrži ravnoteže financ. Kako pripreda, pa vseeno slikovita je bila inscenacija »Gorenjskega slavčka! Gledališče je lahko veselo, da ima v g. Skruznju mojstra, ki ume ustvarjati proste, a okusne in stilu primerne dekoracije. Zelo lepo je bilo inscenirano II. dejanje Dvořakove opere »Vrag in Katra« (pekel), Volče brezdno v »Čarostrelcu« itd. Za dostojne kostume sta pohvalno skrbela garderobijerka in garderobijer g. Waldsteinova in g. Dobry. Premalo paznje so posvečali svetlobnim učinkom na odru, čeprav imajo nalašč za to angažiranega strokovnjaka. Oder in preproge je treba vedno čistiti, da se pri večjih nastopih in pisih ne vzdigajo oblaki prahu proti sufitom, itd. Biljeterji so lansko leto vzorno vzdrževali red. Med dejanjem zamudnikov niso puščali v avditorij, kar je bilo edino pravilno. Inscipient je večasih prepozno zvonil in prehitro uganiti luči, da ljudje niso mogli pravčasno zasedeti svojih prostorov. Pri operah kot je n. pr. »Onjeg«, je treba pavze kolikor mogoče skrajšati. Tu mora pokazati tehnični personal spretnost in urnost. Opera sezona 1922-23 je vobče pokazala proti prejšnjim izrazito lep na-

predek. Čutili smo, da ima pri izbiri repertoarja in sploh pri vsem vmes roko g. upravnik ravnatelj Matej Hubad. Administrativno vodstvo gledališča pa je vodil z znano spretnostjo g. ravnatelj Karel Mahkota. V enem letu čudežev delati sicer ni mogoče, vendar pa po dosedanjih izkušnjah lahko računamo na še boljše prihodnje operno sezono kot je bila lanska. Ater s kritiko ne moremo zaznamovati. Razven neznatnih prask — do klofut hvalabogu ni več prišlo — je vladal vse leto mir, kar je pri veliki občutljivosti posemeznih pevcev in Devk kar čudno. Ali pa so morda videli, da poročevalci niso škodoželjni črnogledi, ki iščejo dlake v jakcu in jim je kritiziranje v posebno naslado, marveč, da raje hvaljo kot grajajo, pa eno ali drugo z najboljšim namenom v korist, procvit in za napredek našega kulturnega zavoda. — Končno izražamo še željo, naj bi uprava v bodoče trajno navezala stike s poročevalci. Považila naj bi jih vsaj k glavnim skušnjam premijer in jim tako pomagala pri njihovem težkem, odgovornem delu.

Gospodarstvo

Inž. R. Šapla:
Pred preorientacijo češko-slovaške zunanje trgovine.

Veliki produkcijski stroški onemogočajo svetovni konzum češkoslovaških industrijskih izdelkov...

Pred vojno je imela sedanja češkoslovaška industrija svoj trg v glavnem na teritoriji bivše Avstro-Ogrske...

Po vojni so spoznali uvidevni češkoslovaški narodni gospodarji, da sta srednja in vzhodna Evropa, kakor tudi Balkan...

Češki državniki so namreč predstavljali zapadni Evropi češkoslovaško republiko kot jez proti boljševizmu...

strijari naročila. Povdarjali so, da je trgovina z dosežanjimi odjemalci nemogoča.

Politika merkantilizma, o kateri se je pred vojno mislilo, da je zastarela ker mora biti pri tej politiki eden, ki nasede, je omogočila češkoslovaški republiki visoko aktivno v njeni zunanji trgovini.

Danes nočeta Belgija in Francija več zdrževati tega stanja. Med njima in Češko-slovaško grozi brezposodbeno trgovsko stanje.

Čehoslovaki so danes pripravljeni znizati uvozne carine za francosko in belgijsko blago. Radi tega izgleda, da se bo izpremenila češka povojna merkantilistična, moglo bi se reči državno-egoiistična politika...

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Dne 24. t. m. se je vršil pod predsedstvom tovarnarja g. Avgusta Zabkarja IV. redni občni zbor.

ga zavoda v Ljubljani in gospod Viktor Meden, predsednik Trgovske banke. Z ozirom na obširne investicije, ki so bile potrebne pri izvršitvi novih stavb...

Nakup tujih valut za potovanja trgovcev in obrtnikov v inozemstvo. Po obvestilu generalnega inšpektorata ministristva financ v Beogradu z dne 18. julija 1923, št. 27.876 je odredil finančni minister...

Švicarski konzulat v Zagrebu v srečo, 1. avgusta na dan državnega praznika Švicarske republike, ne bo uradovatel ter tudi ne izdajal vizumov.

Mednarodni vzorčni semenj v Pragi. Uprava praške veleseljne pridrži letos mednarodni vzorčni semenj v Pragi od 2. do 9. septembra.

Prodaja ponošenih vojaških oblek, perila, obuvanja in ostalih vojaških prtilik. Pri upravi oddelka zavoda za izradu vojne odeče v Skoplju se bo prodajalo dne 25. t. l. potom javne licitacije ponošene vojaško obleko vseh vrst...

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Pisalni stroji itd.
Mehanična delavnica (popravljalnica) LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1.
L. BARAGA.

Prosper Mérimée: Verne duše v vicah.

Ko je preteklo nekoliko dni, se ni mogla več nastavljati. Naznanila je donu Juana, da je pripravljena na vse. Prepričana je, da je na vsak način izgubljena in da je najboljša, če se naučije še malo sreče pred smrtjo.

Maragna. V tem gradu je prebil večji del svojih otroških let; toda odkar se je vrnil v Seville, še ni bil nikdar tam. Noč je že padala na zemljo, ko je dospel in njegova prva skrb je bila dobra večerja.

in hladno, kolikor mu je pač bilo mogoče, da naj prižgo sveče in naj ga puste samega. Nato je zopet sedel k knjigi; toda samo njegov pogled je drsel po papirju, njegove misli pa so bile pri sliki.

kar mu je pač prišlo na misel. Od časa do časa je pogledal na uro in nestrpnemu se je zdelo, da se kazalec ne premika... Naemkrat je začul žalno in svečano godbo.

Ta prizor je dona Juana neprijetno dirnil, kakor sploh ideja smrti v živo zadene vsakega Epikurejca. Vstal je in je hotel takoj oditi, toda veliko število menihov in sijaj spreveda sta ga iznenadila in vzbudila njegovo radovednost.

MALI OGLASI:
Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Kontoristinja
z večletno pisarniško prakso, zmožna strojepljiva in vseh kontornih del želi premeniti mesto. Ponudbe prosil pod „Vestna“ na upravo lista.

Deklara
stara 16 let, brez starišev išče mesta v kakih trgovini, kjer bi imela tudi stanovanje in hrano. Ponudbe prosil pod „Sirota“ na upravo lista.

Za interese
s šifro „Brez doma“, prosim, naj javijo ponovno svoj naslov.
Premog-zdrob
čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestnje Din 2.300 za vagon. Takojšnja dobava ca 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod „Zdrob 5500“ na upravništvo.

Učener,
star 17 let, ki ima že dve leti ključavniške učne dobe, želi mesta s hrano in stanovanjem. Cenjene ponudbe na poštnoletno Poljčane.

Blazine, žima
morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cenel — Najsolidnejši izdelki! — Zahtevajte oferte in cenike!

Ročni vozček
za 300—400 kg teže se ugodno proda. Naslov v upravi lista.
Tražim domačicu
kučevnu lepu, nježno odgojeno i obravnavo osobo, zdravo besprekorno vladanja, dobre prirode, okretno i veštu u kuhanju; ja sam samac, veletrogovac, dobro situiran, gde bi se mogla i udometi. Ponudbe sa fotografijom na adresu: Milan Ivković, Novi Sad, Kralja Petra ul. 1.

Gospodična
27 letna, bogata in dosti lepa, se želi poročiti z elegantnim, finim, izobraženim gospodom do 30. leta. Odgovor je lahko v več jezikih. Ponudbe pod „Shimy čevlje“, na upr. lista.

Tehnik
strojne in električne stroke odhaja v Avstrijo in Čehoslovaško. Preskrbi nakup strojev in materijala. Vprašanje do 27. julija na upr. lista pod „Točen“.

Strojni inženir.
Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto voščega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dober odnošaj na deželi, ter je razen deželne jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod „Strojni inženir“, na upravo lista.

Dr. Ivan Pintar
špicijalist za ženske bolezni in porodništvo ordinira zopet redno. Ljubljana. Cankarjevo (prej Francovo) nabrežje št. 5.

Staro lito železo
kupujejo po najvišjih cenah Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 49. Tel. 379 mestni tesarski mojster Tel. 379

Za naše malčke!
Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:
Mej zverinjak
knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki
živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—
Mladi slikar
10 tiskanih predlog za porbarvanje z akverel-barvam ali pastel-barvniki Din 4.—

Črripeter
staroznana, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra Din 4.—
Vse se dobi v Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8.

Naznanilo otvoritve.
Cenjenim damam in gospodom vljudo naznanjava, da z 28. julijem otvoriva v Židovski ulici št. 5 damsko in moško konfekcijsko trgovino.
Dele iz lastnih delavnic. Obenem otvoriva modni salon
po meri za dame in gospode. Izdelovali se bodo najfinejši damski kostimi, plaščji, francoske toalete, vse promenadne in družabne garderobe po najnovjših modelih in najmodernejšem kroju svetovnih akademij. Fino blaga strankam vedno na razpolago. Za stranke, ki prinese same blago, ista postrežba. Radi točnosti naročil v sezoni se prosil conj. dame in gospode, dn javijo svoja naročila še pred sezijo. Konkurentne cenel
Za obilen poset se priporočava
Brata Brnskole, družba z o. z., Ljubljana, Židovska ulica 5.

Najbrž sem slabo slišal, ali se je pa stareo zmotil, si je dejal.
Vstopil je v cerkev istočasno s sprevedom. Začeli so zopet peti pogrebne pesmi ob spremljevanju orgel; duhovniki v črnih plaščih so zapeli De profundis. Don Juan je čutil, da mu zastaja kri v glavi, vsemu prizadevanju, da bi ostal miren. Stopil je k drugemu menihu in ga vprašal: »Kdo je umrl?« »Grof don Juan de Maragna,« je odvrnil z votlim in pošastnim glasom. Da ne bi padel, se je don Juan naslonil na stebel. Meglilo se mu je pred očmi in tudi pogum ga je zapustil. Med tem pa se je nadaljevalo opravilo in od cerkvenih obokov je strahotno odmeval glas orgel, prepleten z glasovi, ki so peli Dies irae. Zdelo se mu je, da sliši angelske kore, kličeče k poslednji sodbi. Končno je zbral vse svoje sile in prijel nekoga mimoidočega meniha za roko; ta je bila mrzla, kot bi bila iz kamena.

Preselitev trgovine.
Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino z 25. julijem t. l. iz Cankarjevega nabrežja št. 1 v svojo lastno hišo v Stritarjevo ulico št. 7, (prejšnji lokal A. Schuster)
kjer bodemo trgovino znatno razširili.
Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljšo postrežbo.
Z odličnim spoštovanjem
Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.